

שאלון בחינה

בנושא:

מקוואות

מועד:

ניסן התשפ"ה

סמל שאלון:

108.4.25

שימו לב: יש לנהוג על פי ההנחיות לנבחן המופיעות בשאלון הבחינה!

מועד ניסן התשפ"ה

בס"ד

בחינה בהלכות מקוואות

הנחיות לנבחן:

1. יש לכתוב בכתב יד ברור וקריא.
2. אין לכתוב את שם הנבחן או כל סימן מזהה אחר בתוך מחברת הבחינה. מבחן שימצא עליו סימן מזהה – המבחן לא ייבדק! ותוגש תלונה לוועדת משמעת.
3. יש לענות על כל שאלה בעמוד חדש!
4. שאלה המחולקת למספר סעיפים, אף תשובתה תהיה מחולקת כך. אין להשיב על כל חלקי השאלה יחדיו.
5. לתשומת לבכם: דפי הטיוטה לא ייבדקו!
6. חלק א' - עיון – 8 שאלות.
יש לציין בכל תשובה את מקורות הדין, דעות הראשונים, ופסיקת ההלכה.
חובה לענות על 7 מתוך 8 שאלות. נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 7 התשובות הראשונות שכתב הנבחן לפי סדר כתיבתו במחברת הבחינה, למעט אם הנבחן סימן עיגול סביב 7 התשובות שמבקש לבדוק.
7. חלק ב' - יישום – 4 שאלות.
יש להתייחס למקרה, לבירור ההלכה והדין כולל ציון דעות הראשונים ופסיקת ההלכה.
חובה לענות על 3 מתוך 4 שאלות, נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 3 תשובות הראשונות שכתב הנבחן לפי סדר כתיבתו במחברת הבחינה, למעט אם הנבחן סימן עיגול סביב 3 התשובות שמבקש לבדוק.

חלק א' – עיון

יש לענות על 7 שאלות מתוך 8 שאלות
יש לציין בכל תשובה את מקורות הדין, דעות הראשונים, ופסיקת ההלכה.

טבילה בנהרות

1. בימות החורף רבו מי הגשמים על מי הנהר (הנמשך ממי מעיינות) האם ניתן לטבול במקומות הישנים שבנהר:
  - א. כשמי הגשמים הם יותר ממי הנהר ?
  - ב. כשמי הגשמים שווים בדיוק למי הנהר ?
  - ג. כיצד פסק הש"ך להלכה - בנידונים דלעיל ?

דין שאובים

2. נחלקו הראשונים – טבילה בארבעים סאה שאובים האם פיסולו מן התורה או מדרבנן :
א. הבא ראיה אחת לכל שיטה ?
ב. הבא נפקא מינה (לעניין השקה) – אם פיסול שאובים מן התורה או מדרבנן - וכיצד פסקו השולחן ערוך ורמ"א?
ג. כשנמצא בור מים כנוסים ארבעים סאה (בעיר, גומות וחפירות שבשדות העיר, ומחוץ לעיר) - ולא מוחזק שנעשו לשם מקווה טהרה, האם יש היתר לטבול בהם לדעת הסוברים דפסול שאובים הוא דרבנן ?

דין ימים ומעיינות

3. א. גל שנתלש מהים הגדול ושאר ימים – ונפל על האדם בהיותו עומד על הקרקע. האם עלתה טבילה לאדם (למרות שעדיין לא נחו המים) ? (הבא למחלוקת תנאים אם ים מטהר בזולין, ופסק השולחן ערוך) ?
ג. גל שנתלש מן הים ויש בו ארבעים סאה ונפל על אדם - בעודו באוויר (כיפין) ? באר מדוע ?
ב. מעיין שנתלשו ממנו מים ארבעים סאה לתוך בור טבילה (שאינו סדוק) אלא שהמים עדיין לא נחו – האם עלתה טבילה למרות היות המים שבו זוחלים שהרי עדיין לא נחו ?

טבילה בכלים

4. א. חבית שלמה מעץ – ונקבה בתחתיתה נקב כל שהוא - האם מספיק נקב זה בכדי להכשיר את החבית לטבילה בתוכה, כלי מתכות וזכוכית שנלקחו מן הגוי ?
ב. האם בנוסף לנקב, יש חובה לחבר את החבית לקרקע בכדי לטבול בתוכה כלים הנ"ל ?
ג. בול עץ (ללא בית קיבול) שחברו לקרקע ורק לאחר מכן חקק בכלי ועשה לו בית קיבול – האם מותר לטבול בכלי זה כלי מתכת וזכוכית שנקנו מן הגוי ללא שינקבו ?

הווייתו בידי אדם

5. א. מקווה פחות מארבעים סאה – והורקו לתוכו מים שאינם שאובים בשיעור שלושה לוגין על ידי אדם האם נפסל המקווה לטבילה מחמת פסול הווייתו בידי אדם ?
ב. מי גשמים (שאינם שאובים) שבאו מכאן אדם אלא שלפני ירידתם לבור הטבילה הומשכו כל הארבעים סאה ג' טפחים - על גבי קרקע האם המקווה כשר לטבילה ?
ב. בפסול הווייתו בידי אדם וירדו המים ישירות לבור הטבילה - האם נפסלו המים כשהגיעו למקווה שלא בכוונה או בכוונה נגדית (שיש לאדם רצון שהמים לא יגיעו למקווה) ?

דין כוונה בחקיקת הצינור

6. א. צינור מעץ או מחרס שיש בו בית קיבול – שנעשה על ידי אדם – מה הוא שיעור החקיקה בכדי שיפסל הצינור – מחמת המים שעוברים דרכו ?
ב. כשעשו חקק בשיעור הפוסל את הצינור (לקבלת אבנים קטנים לשמירת ניקיון המקווה) במרחק שלושה טפחים לפני הירידה לבור – האם יוכשר המקווה בהמשכת המים על גבי הצינור קודם ירידתם לבור ?

ג) חקק הנעשה מאליו (מחמת התיישנות) בצינור המוביל מים אל המקווה, כשיעור הפוסל, האם תיתן הוראה להחליף את הצינור ?

עוקת המערה

7. איתא במשנה (מקוואות ו, א): עוקת המערה אין מטבילין בה אלא אם כן היתה נקובה כשפופרת הנוד אמר ר' יהודה אימתי בזמן שהיא מעמדת עצמה אבל אם אינה מעמדת עצמה מטבילין בה כמה שהיא.

א) כיצד ביאר הרמב"ם את דברי רבי יהודה ?

ב) כיצד ביאר הרא"ש ?

ג) איזה פירוש מן הפירושים – נפסק בשולחן ערוך ?

גוד אחית

8. נהר שיש בו יותר מארבעים סאה - והמים מגיעים לבור הטבילה שאינו מחזיק ארבעים סאה, על ידי גלגל שבו קבועים כלים מנוקבים – באר בכל אחד מן האופנים דלהלן האם מיקרי חיבור בין בור הטבילה לנהר :

א) באופן שהכלים הקבועים בגלגל נקובים כשיעור שפופרת הנוד והנהר הוא מי גשמים ?

ב) באופן שהכלים הקבועים בגלגל נקובים כשיעור שפופרת הנוד והנהר הוא ממי מעיינות ?

ג) כשהכלים הקבועים בגלגל – שיעור נקיבתם פחות משפופרת הנוד ?

חלק ב' – יישום

יש לענות על 3 שאלות מתוך 4 שאלות
יש להתייחס למקרה, לבירור ההלכה והדין כולל ציון דעות הראשונים ופסיקת ההלכה.

9. א) כלי פלסטיק גדול שאינו חייב בטבילה ופיו צר - הכניסו לתוכו כלי מתכת קטנים שנקנו מן הגוי החייבים בטבילה – אימתי תעלה טבילה לכלי המתכת ואימתי לא תעלה טבילה ?

ב) כיצד הדין בכלי מתכת קטנים שהוכנסו לכלי מתכת גדול שפיו צר וכולם חייבים בטבילה אימתי תעלה טבילה לכלי המתכת ואימתי לא תעלה טבילה ?

ג) האם להלכה ולמעשה - ניתן לטבול כלים שנקנו מן הגוי - במעיין המכיל פחות מארבעים סאה דהא קיימא לן (מקוואות ה, א) מעיין מטהר בכל שהוא ?

10. שלושה בורות טבילה, שניים מי גשמים ואחד שאוב, ויש בכל אחד מהם עשרים סאה, וטבלו שלושה טמאים בהם :

א) באר את אופן מיקום עמידת הבורות בכדי להעלות את הטמאים מטומאתם ?

(ב) באופן שעלתה טבילה לשלושתם - מדוע אין חשש לאיסור זוחלין המתהווה בשעת טבילתם? (ג' יישובים).

(ג) באופן בו עלתה הטבילה לשלושתם – מה יהיה מעמדו של הבור השאוב לאחר שחזר למקומו ופסקה השקתו – האם יוכשר למלאותו בעשרים סאה מי גשמים – או שמא כיוון שפסקה השקתו ממילא חזר לפיסולו?

11. מקווה ארבעים סאה בצמצום וטבלו בו שתי נשים נידות בזו אחר זו - האם עלתה הטבילה לטובלת השנייה:

(א) הבא את מחלוקת התנאים?

(ב) הבא את מחלוקת הראשונים כאיזה מן התנאים יש לפסוק, והסבר טעמם (כמובא בבית יוסף)?

(ג) כיצד העלה השולחן ערוך להלכה - בדין זה?

12. במהלך בניית מקווה - העלה סייד לראש הגג דלי לצורך סיוד הגג, הדלי מכיל שלושה לוגין, לאחר שרוקן הסייד את הדלי מתכולתו, שכחו הסייד והשאייר על הגג – עוד באותו יום ירדו גשמים הדלי התמלא בשלושה לוגין והורקו מימיו לאוצר, והתבקשת להורות בכל אחד מהאופנים האמורים להלך:

(א) כשהדלי הורק על ידי שהרימו אחד מהפועלים והפכו והוריק מימיו לאוצר – וספק אם בשעת הורקתו היו ארבעים סאה באוצר – או פחות מעשרים סאה וטבלה אישה במקווה זה - האם תחזירה לטבול שנית מחמת הספק?

(ב) כשהמים נפלו לאוצר באופן שברור שהאוצר עדיין לא התמלא בארבעים סאה וזאת על ידי היפוך והטיית הדלי על ידי אחד הפועלים (שלא על ידי הגבהה ושפיכה)?

(ג) כשהמים הורקו לאוצר על ידי רוחות חזקות שהיטו את הכלי ללא במגע יד אדם כלל - באופן שברור שהאוצר חסר עדיין מארבעים סאה?